

FØROYUM STAR

sjónistarnar úr fátækaváðan-um.

Hesi seinastu árini er støðan batnað eitt lítið sindur aftur, men tað er alt ov lítið.

Í Føroyum eru eisini lutfalsliga fleiri børn í fátækaváða enn í okkara grannalondum.

Í tí sambandi vita vit, at 63 prosent av støkum uppihaldarum, við børnum undir fimm ár, eru í fátækaváða, og tað eru í høvuðsheitum kvinnur. Men eisini tað talið er minkað eitt sindur, men tað er framvegis alt ov lítið.

Hon sigur, at tað kostar 10-14 milliónir at lyfta øll børn úr fátækaváðanum. Men orsøkin

til, at vit ikki gera tað, er ikki tí at vit ikki hava ráð til tað, tí landið ýður í pengum. Tað er bara at taka pengarnar inn onkustaðni frá, ella at góðtaka, at tað stóra avlopið á fíggarlógini verður 10 -14 milliónir lægri enn tað er.

–Tá ið eg hugsi um gongdini, skilji eg ikki rættiliga, at ongin hevur gjørt uppreistur enn, helt Sonja Jógvansdóttir fyri.

Ein avleiðing av einum miðvísium politikki

Hon leggur afturat, at koma fólk í eina støðu, har tey ikki klára at forsyrgja sær sjálvum í eina ávísa tíð av sjúku, arbeiðsloysi, ella ymsum sosialum orsøkum, eru rættiliga stór sannlíkindi fyri, at tey enda í fátækadømi.

Orsøkin til tað er, at tær sosialu skipanirnar hava ikki fylgt við tíðini, og sosatt er tað eisini av áhuga hjá hvørjum einstøkum av okkum at hava

tryggar, almennar skipanir, sum forða fyri, at fólk enda í fátækadømi, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Í hesum sambandi vísir hon á, at í 2009, var tann skipanin avtíkin, har pensjónirnar og almannaveitingar annars, hækkaðu automatiskt hvørt ár, so hvørt sum prísirnar hækkaðu. Pensjónirnar og almannaveitingar annars hækkaði nevniliga eini fýra prosent um árið fyri at byrgja upp fyri prís-vækstrinum.

Men síðani tann skipanin varð avtíkin, eru pensjónirnar og almannaveitingarnar sostatt alsamt minkaðar í virðið, tí tær standa í stað, samstundis um at allir prísir hækka. Og av tí sama er tað eyðsæð, at keypi-orkan alsamt minni.

Somuleiðis varð ein stórir skattalætti givin í 2011, men pensjónistarnir finga ikki lut í honum. Hon leggur afturat, at sostatt er tað ikki av tilvild, at

talið á føroyingum, sum eru í fátækaváða, er so stórt.

Tvørturímóti er tað avleiðingin av einum miðvísium politikki, leggur hon afturat.

Hon skoytir upp í, at í royndunum at basa fátækadøminum, hevur tað týðning, hvussu skattaskipanin sær út, hvørji avgjöld vit hava, og hvørjar sosialar skipanir eru.

Tað hevur eisini týðning at føra ein virknan bústaðarpolitikk og eitt nú at lata teimum fátækastu ein býlisstuðul, so at tey kunnu hava ein virðiligan bústað.

Og so leggur hon afturat, at vit mugu fáa staðfest, hvør tað er, sum hevur ábyrgdina av børnum, sum eru í fátækaváða. Sonja Jógvansdóttir sigur, at í roynd og veru er tann ábyrgdin ikki skjalfest nakrastaðni og sostatt hava vit ikki nóg greiðar mannagongdir á hesum øki.

Hvat er tað at vera í fátækaváða?

Myndugleikarnir í ES hava sett eitt mark fyri, nær fólk eru í fátækaváða. Hevur tú eina inntøku, sum er lægri enn 60 prosent av miðinntøkuni í einum samfelag, ert tú í fátækaváða.

Fyri at skera tað út í papp, skal staðfestast, at miðinntøkan er IKKI miðal-inntøkan, men tann mitt-asta inntøkan.

Hava vit 27.000 løntakarar í Føroyum, er miðinntøkan sostatt inntøkan hjá løntakara nummar 13.500, har tað eru 13.499 fólk, sum hava eina lægri inntøku og 13.499 fólk sum hava eina hægri inntøku.

Sostatt ger tað ikki tann stóran at onkur av heimsins ríkastu fólki hevði flutt til Føroyar, tí tað hevði ikki havt nakra serlig ávirkan á miðinntøkuna, hon hevði bara staðið í stað, ella kanska bara flutt seg nakrar heilt fáar krónur upp eftir.

Í hesum eru eisini útrokningar gjørdar, sum vísa, hvat fólk, í minsta lagi, skulu hava í inntøku fyri ikki at vera í fátækaváða.

Og úrslitið av tú rokni-stykkinum er, at í Føroyum skal ein stakur, við ongum børnum, hava minst 11.573 at liva fyri um mánaðin fyri ikki at vera í fátækaváða. Her er talan um tað, sum er eftir at liva fyri, tá ið skatturin er goldin.

Ein stakur uppihaldari við einum barni skal hava minst 15.045 krónur at liva fyri. Stakur uppihaldari við tveimum børnum skal hava 18.517 krónur at liva fyri og tvey vaksin skulu hava 17.360 krónur. Eitt par við einum barn skal hava 20.832 krónur um mánaðin at liva fyri. Markið er ymiskt eftir, hvussu nóg fólk er í einum húski, tí tvey fólk í einum húski brúka ikki tvær ferðir so nógva olju, tvær ferðir so nógvar streym, ella hava tvær ferðir so stórt húsalán, sum eitt fólk hevur.

Fátækadømið hjá børnum er nógv størst í Suðuroy

FÁTÆKADØMI Hyggja vit at, hvussu nógv børn eru í fátækaváða, kunnu vit seta eina striku ígjøgnum Skopunarfjørð

Áki Bertholdsen

Ongastaðni í Føroyum eru so nógv børn í fátækadømi sum í Suðuroy. Støðan er eisini ring í Sandoy, men har eru sveiggini størri.

Tað staðfesti Sonja Jógvansdóttir, samfelagsfrøðingur og løgtingskvinna. Hon hevur gjørt nógv burtur úr at kanna fátækadømið í Føroyum, og hon sigur, at hvat fátækadømið

hjá børnum viðvíkur, er tað heilt greitt, at landið er býtt sundur í tvey. Tað ber til at seta ein striku ígjøgnum Skopunarfjørð, tí í Sandoy, og serliga í Suðuroy, eru lutfalsliga nógv fleiri børn í fátækaváða, enn tað eru í landinum annars.

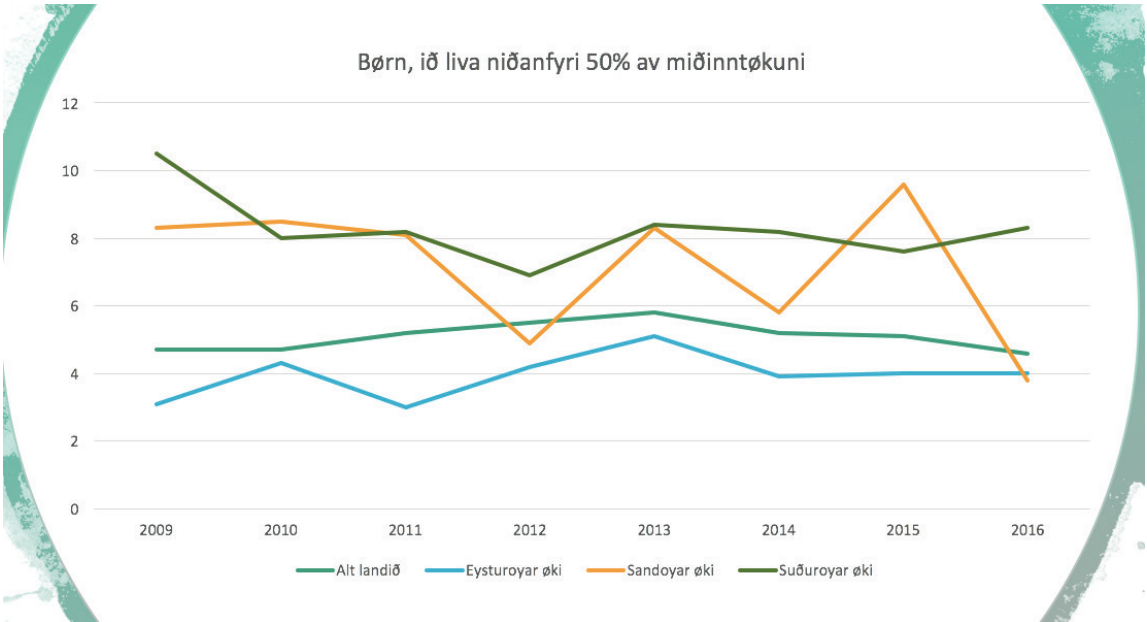
Sum nevnt aðrastaðni her á síðuni, er ein í fátækaváða, tá ið inntøkan fer niður um 60 prosent av miðinntøkuni.

Men verður so hugt eftir

teimum, sum eru upp aftur fátækari, og sum hava eina inntøku, sum er so lág, at hon ikki so frægt sum 50 prosent av miðinntøkuni, er myndin tann sama.

Tey, sum hava eina inntøku, sum er undir 50 prosent av miðinntøkuni, eru rættiliga langt undir almenna markinum fyri at vera í fátækaváða.

Eisini eftir hesum rokni-stykkinum eru tað serliga Suð-

Hendan talvan vísir, hvar í landinum, flest børn eru í stórum fátækaváða, og talvan vísir, at Suðuroyggin er í eini serstøðu